Az óravázlatot készítő pedagógus:	Filó Andrea
Az óravázlat címe, témája:	Zöld költségvetés kicsiben **Az óravázlat a Pénz7 ajánlásával, a Pénziránytű Alapítvány szakmai és anyagi támogatásával készült.**
Ajánlott korosztály:	5-8. évfolyam – A csoportfeladatok külön alternatívát kínálnak 5-6. és 7-8. évfolyam számára
Időigény:	45 perc

ZÖLD KÖLTSÉGVETÉS KICSIBEN

Tevékenység, időbeosztás	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
Előzetes feladatok: a mellékletek tartalmazzák a szükséges eszközöket, ezeket értelemszerűen egy példányban vagy a csoportok számának megfelelő példányban kell kinyomtatni. Az óraterv és mellékletei 4 kiscsoportra készültek, amennyiben több csoport dolgozik együtt, bővíteni kell az egyes számú mellékletek anyagait. A termet érdemes csoportmunkához berendezni.			
Ráhangolódás, fogalmak tisztázása, csoportalakítás (10 perc)			
Ráhangolódás (2 perc)			
A fenntarthatósági témahét központi gondolata a **FENNTARTHATÓSÁG**. A mai órán a fenntartható **PÉNZÜGYI TERVEZÉS**, a **HELYI TERMÉKEK**, és a **FAIR TRADE** (MÉLTÁNYOS KERESKEDELEM) fogalmait fogjuk használni. Mit jelentenek ezek a fogalmak? Beszéljük meg!	Figyelem felkeltése, korábbi ismeretek előhívása	Frontális osztálymunka, beszélgetés,	Terem berendezése úgy, hogy frontális osztálymunkára és csoportmunkára is alkalmas legyen.
Csoportalakítás, fogalmak tisztázása (4 perc)			
20 fogalomkártya kiosztása, csoportok megalakítása – az azonos fogalmat magyarázó állításokat birtoklók kerülnek egy csoportba. A 20 kártya egy részét lehet duplázni, a csoport létszámához igazodva, egy csoportba 5-8 fő kerül. Minden diák kap egy kártyát.	Fogalmak tisztázása	Csoportmunka – minden diák megkeresi a kártyáján szereplő jellemzőhöz tartozó fogalmat. A fogalmak csomagolópapírra vannak felírva (ez a csoport asztalán van), erre ragasztják a feliratokat, majd az egyik csapattag a kész	1.sz. melléklet fogalomkártyái, csomagolópapír, filctoll, gyurmaragasztó, mágnes

		magyarázó ábrát kiragasztja, hogy mindenki láthassa a megalakult csoport munkáját.	
A fogalomkártyák felhelyezése a csomagolópapír megfelelő halmazába		Egyéni munka	
A négy kulcsfogalom jellemzőinek megbeszélése (4 perc)		Frontális osztálymunka	
1. CSOPORTFELADAT - A FENNTARTHATÓ REGGELI (15 perc)			
Az alábbi kérdésekre keressük a választ a feladat megoldása során: - Helyi termék-e a helyi szupermarketben megtalálható élelmiszer? - Mit tekintünk fenntartható élelmiszernek? - Mit jelent az élelmiszer-kilométer fogalma?			
Kivetítjük a 2. számú mellékletben található képet, és megbeszéljük az alábbiakat! **5-6. osztály:** **Vizsgáljátok meg a fenti fotón található reggelit! Csoportonként válaszoljatok egy-egy kérdésre! (7 perc)** 1. Melyek azok az élelmiszerek, amelyeket helyi termelőktől (közeli termelői piacról) is be tudtok szerezni? 2. Melyek azok, amelyek hazai termékek is lehetnek? Milyen messze kell utaznod, hogy beszerezd őket? Az év bármelyik szakában be tudod szerezni frissen? 3. Mi az a reggeliző asztalon, ami egészen biztosan más országból, esetleg egy másik kontinensről érkezik? 4. Milyen termékkategóriákat, árucsoportokat lehet megkülönböztetni a képen?	Együtt-működés, lényeg-kiemelés	Csoportfeladat: A megalakult csoportok kapnak egy- egy kérdéskártyát.3 perc alatt megbeszélik a válaszaikat, majd csoportonként 1-1 percben ismertetik a többiekkel.	2. számú melléklet fotója, kérdéskártyák, projektor
Megbeszélés (3 perc) Miért fenntarthatóbb helyi terméket vásárolni? Mit gondoltok, a helyi élelmiszerek olcsóbbak vagy drágábbak,	Rendszerezés	Frontális osztálymunka, közös megbeszélés	

mint a boltban megvásárolható átlagos élelmiszerek? Miért? Milyen minőségűek ezek az élelmiszerek? Miért érdemes helyi élelmiszert (és egyéb termékeket) vásárolni?			
Tervezzetek meg egy olyan fenntartható reggelit, amit ti is szívesen elfogyasztanátok! (5 perc)	Tervezés	Csoportmunka (a tervezés időtartama 3 perc, fél perc/csoport/ismertetés)	Minden csoport számára A3-as lap, filctoll a tervezéshez
7-8. osztály: Kivetítjük a 2. számú mellékletben található képet, és megbeszéljük az alábbiakat! (4 perc) Figyeljétek meg, milyen összetevőkből áll a fotón ábrázolt reggeli! 1. Melyek azok az élelmiszerek, amelyeket helyi termelőktől (közeli termelői piacról) is be tudtok szerezni? 2. Melyek azok, amelyek hazai termékek is lehetnek? Milyen messze kell utaznod, hogy beszerezd őket? Az év bármelyik szakában be tudod szerezni frissen? 3. Mi az a reggeliző asztalon, ami egészen biztosan más országból, esetleg egy másik kontinensről érkezik?	Megfigyelés, új fogalmak tisztázása	Frontális osztálymunka Lehetőségek: 1. A beszélgetés során végigmegyünk a kérdéseken, a diákok válaszait a pedagógus írja a táblára. 2. A tanár a kategóriákat előre felírja a táblára, a tanulók a termékeket post-itre írják és kiragasztják a megfelelő helyre.	2. számú melléklet fotója, kérdéskártyák projektor
Számoljátok ki, körülbelül hány km távolságot kellett megtennie a képen látható élelmiszereknek, ha ez a mi reggeliző asztalunk! Azt a távolságot, amelyet az élelmiszer a származási helyétől a fogyasztó asztaláig megtesz, élelmiszer-kilométernek hívjuk. (5 perc)		Csoportmunka A pedagógus informatív segítséget adhat, illetve a diákok önállóan mérhetnek a térképen. Információ: kávé, kakaó: Etiópia kb. 5000 km, narancs, szőlő: Spanyolország 2000 km, banán: Ecuador 10600 km	Kellékek: számológép, Földrajzi atlasz, papír, íróeszköz

A linken található ábra segítségével számoljátok ki, hogy mennyi jut a munkás bérére, ha egy kiló banán 349 Ft és naponta 500 kg banánt szed! (6 perc) A link: https://tudatosvasarlo.hu/tropusi-gyumolcsok-kinek-mennyi-jut-arbol/ (a tudatosvasarlo.hu oldalon nagyon sok cikket találsz a méltányos kereskedelemről és az egyes termékek teljes életútjáról) A trópusokról érkező áru eredete sokszor kérdéses. Sok esetben embereket és természetet kizsákmányoló módon termesztik őket, gyakran veletek egy idős gyerekek munkáját is igénybe veszik. Ha szeretnénk olyan termékeket vásárolni, amelyek fenntartható módon, méltányos termelési módon jöttek létre, akkor ilyen logót kell keresnünk a termék csomagolásán. Nézzétek meg a fotón található logót! Nézzetek körül otthon (vagy a boltban, ha szüleitekkel mentek bevásárolni), milyen termékeken találtok ilyet?	Következtetés Ismeretek szerzése, új fogalmak tisztázása Korábbi ismeretek alkalmazása	Frontális munka – beszélgetés Egyéni munka	A link: https://tudatosvasarlo.hu/tropusi-gyumolcsok-kinek-mennyi-jut-arbol/ oldalon található banánról szóló ábrát kell kivetíteni a diákok számára, projektor, internet csatlakozás 2/b melléklet Fair trade logós banán képe
2. CSOPORTFELADAT - ZÖLD BULI (15 perc)			
Zöld költségvetés készítése - Milyen alapelemei vannak egy költségvetésnek? - Milyen fontos elemei vannak egy szülinapi buli megszervezésének?			
5-6. osztályosoknak: (3 perc) Feladat ismertetése: Fenntartható Frici és Bevásárló Barni szülinapi bulit szervez. Frici igyekszik mindent környezettudatos módon megoldani, hogy minél jobban óvja a Földet. Barninak csak a buli hangulata számít. **Beszéljétek meg:** - Mitől lesz fenntartható egy házibuli? (Pl. tartós felhasznált eszközök, hulladékmentességre való törekvés, stb.) - Mi történik a buli után a keletkezett hulladékkal?	Megfigyelés, együttműködés	Frontális osztálymunka	

Bújjon az osztály egyik fele Frici, a másik Barni bőrébe! Milyen termékeket szerez be egyik és másik fiú? Szerintetek kinek lesznek nagyobb kiadásai? Miért? **Készítsetek kiadási tervet a bulihoz! (7 perc)**	Együtt-működés	Csoportfeladat – itt 2 csoport szükséges, az előbbi feladat csapatainak összevonásával. A csoportban lehet feladatmegosztás, erre hívjuk fel a tanulók figyelmét. A pedagógus jelölje ki, melyik csoport melyik fiú szerepében készít költségvetést a szülinapi bulihoz. Az egyszerűség kedvéért ne állítsunk be költséglimitet.	Táblázat a 3. számú mellékletben – a 4. mellékletben találtok árakat segítségül (a csoportok számára sokszorosítani kell mindkét táblázatot)
A költségvetések elkészülése után beszéljétek meg, hogy milyen eszközöket vásárolt Barni és Frici! (5 perc) Ki költött többet?		Frontális osztálymunka	
7-8. osztály: **Tervezzetek fenntartható szülinapi bulit!** (4 perc) - Figyeljetek oda a meghívóra, a dekorációra, az enni- és innivalóra, a tálalásra, a buli programjára! - Beszéljétek meg, mitől lesz fenntartható egy házibuli! (Pl. tartós felhasznált eszközök, hulladékmentességre való törekvés stb.) - Elkerülhetetlen, hogy egy program szervezése során hulladék keletkezik. Mit tehetünk, hogy minél kevesebb hulladékunk legyen? Mi történik a buli után a hulladékkal? **Kb. 25000 forint áll rendelkezésre a buli szervezéséhez. Készítsetek a mellékelt táblázatot használva egy pénzügyi tervet egy 20 fős, fenntartható bulihoz a mellékelt árlista segítségével! (7 perc)**	Együtt működés, következtetés	Csoportmunka	A kitöltendő pénzügyi terv táblázata és az árlista a 4. számú mellékletben található – ezeket szükséges a csoportszám mennyiségében másolni Kellékek: számológép, toll táblázatok – 4. sz. melléklet

Csoportok beszámolója, megbeszélés: (4 perc) - Sikerült-e a megadott költségkereten belül maradni? - Melyek azok a költségtételek, amelyek szerepeltek volna egy hagyományos, fenntarthatósági szempontokat nélkülöző bulinál is? - A „hagyományos” vagy a fenntartható buli igényel gondosabb tervezést, előkészítést, és melyiknél tart tovább az összepakolás?		Frontális osztálymunka: – a csoportok képviselői adják elő egy-egy percben a tervezetüket	

A TÉMA LEZÁRÁSA, KÖVETKEZTETÉSEK, TANULSÁGOK LEVONÁSA (5 perc)

Milyen szempontokat veszünk figyelembe a környezettudatos vásárlásnál?

1. Honnan érkezik a termék, milyen utat tesz meg, amíg az asztalunkra kerül?
2. Mit tekinthetünk fenntartható élelmiszernek?
3. Helyi termék-e a helyi szupermarketben megvásárolható élelmiszer?
4. A felhasználás után mi történik a bulikellékekkel?
5. Miből keletkezik hulladék, azzal milyen módon kell bánnunk? Mit tehetünk azért, hogy minél kevesebb hulladék keletkezzen?
6. Mit jelent, hogy egy terméknek jó az ár-érték aránya?
7. Miért éri meg a fenntarthatóság gazdasági szempontból?